

Kontrollutvalget

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
22/8 - 39

Saksbeh.:
Thea Schjødt, +47 98037389

Dato:
12.05.2022

Oppfølging etter rapport 12/2019 Bydelenes frisklivsarbeid

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 12/2019 *Bydelenes frisklivsarbeid*, jf. kontrollutvalgets vedtak 25. januar 2022 (sak 5). Undersøkelsen tilhører fokusområdet *Brukertilpassede tjenester med tilstrekkelig kvalitet i Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon 2020–2024* som bystyret behandlet 21. oktober 2020 (sak 283).

I denne oppfølgingsundersøkelsen har vi sett på om byråden for helse, eldre og innbyggertjenester, Bydel Grünerløkka og Bydel Søndre Nordstrand hadde iverksatt meldte tiltak og fulgt opp politiske vedtak etter rapport 12/2019.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at byråden for helse, eldre og innbyggertjenester i hovedsak hadde iverksatt meldte tiltak. Ett av tiltakene var ikke lenger relevant, mens koronapandemien var grunnen til at rapport 12/2019 ikke var satt på agendaen for Sektordirektørmøtet. Byråden hadde fulgt opp de fleste føringene fra bystyret. Byråden hadde ikke fulgt opp den politiske føringen om å sørge for at bydelene vurderte frisklivstilbudets kapasitet, samt tilbudets tilgjengelighet på ettermiddags- og kveldstid. Liten kapasitet var en utfordring i flere bydeler. Folkehelsestrategien kommer etter planen først mot slutten av 2022. Føringen fra bystyret om å omtale friskliv i den nye folkehelsemeldingen er derfor foreløpig ikke fulgt opp.

Bydel Grünerløkka hadde iverksatt meldte tiltak, og fulgt opp de politiske føringene. Bydel Søndre Nordstrand hadde i all hovedsak iverksatt de meldte tiltakene og i hovedsak fulgt opp de politiske føringene. Bydelen hadde ikke vurdert å utarbeide informasjonsmaterieell på ulike språk. Kommunerevisjonen merker seg at kapasitetsutfordringene som frisklivssentralen i Bydel Søndre Nordstrand hadde i 2019, har forverret seg med en tredobling av ventelistene.

Saksfremstilling:

I det følgende presenteres hovedkonklusjonene i rapport 12/2019 og den politiske behandlingen av rapporten. Deretter presenteres resultatet av Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse i 2022.

1. Forvaltningsrevisjonen (rapport 12/2019)

Kommunerevisjonen undersøkte i 2019 om bydelene Grünerløkka og Søndre Nordstrand hadde etablert et frisklivstilbud som kunne møte bydelenes folkehelseutfordringer.

Undersøkelsen viste at Bydel Grünerløkka hadde et fragmentert frisklivstilbud rettet mot enkelte målgrupper. Tilbudet var ikke i tilstrekkelig grad utformet i tråd med bydelens folkehelseutfordringer. Bydel Søndre Nordstrand hadde i stor grad utformet et frisklivstilbud i tråd med bydelens folkehelseutfordringer, men tilbudet hadde kapasitetsutfordringer. Undersøkelsen ga indikasjoner på at terskelen for å ta kontakt med frisklivssentralen var for høy.

Kommunerevisjonen anbefalte at daværende byråd for eldre, helse og arbeid burde vurdere behovet for tiltak for å bedre frisklivsarbeidet i Oslo kommune. Kommunerevisjonen anbefalte at Bydel Grünerløkka og Bydel Søndre Nordstrand burde vurdere behovet for å gi tilbud også på ettermiddags- og kveldstid.

Kommunerevisjonen anbefalte Bydel Grünerløkka å vurdere tiltak for å sikre:

- at lavterskel frisklivstilbudet var innrettet for å kunne møte bydelens folkehelseutfordringer
- at tilbudene i større grad var systematiske, helhetlige og målrettet for personer med behov for støtte til å endre levevaner
- at fastlegene kjente til bydelens lavterskel frisklivstilbud
- at informasjonen om tilbudene var lett tilgjengelig, og at det går klart fram at tilbudene er for alle med behov for støtte til å endre levevaner

Kommunerevisjonen anbefalte Bydel Søndre Nordstrand å vurdere tiltak for å sikre:

- at tilbudet i større grad enn i dag nådde brukere før de hadde utviklet et sykdomsbilde.

Byråden og virksomhetene varslet tiltak som gjengis i kapittel 3 nedenfor.

2. Politisk behandling av forvaltningsrevisjonen

Kontrollutvalget behandlet rapporten i møte 24. september 2019 (sak 77) og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget understreker viktigheten av at byråden for eldre, helse og arbeid følger opp at frisklivsarbeidet drives systematisk, helhetlig og målrettet for å møte innbyggernes behov.

Kontrollutvalget merker seg at byråden selv presiserer at dette skal følges opp konkret overfor bydelene og at det vil bli lagt føringer om frisklivsarbeidet i tildelingsbrevet for 2020. Utvalget legger til grunn at også Bydel Grünerløkka vurderer alle anbefalingene i rapporten og at rapporten benyttes i det videre forbedringsarbeidet i alle bydeler samt at bydelene skal samarbeide om lavterskeltilbud.

Kontrollutvalget anbefaler at byråden sørger for at alle bydelene sikrer god tilgjengelighet og samordning av informasjon om tilbudene, herunder vurderer informasjon på flere språk, og at tilbudene gjøres bedre kjent hos fastlegene og andre samarbeidspartnere. Det bør videre vurderes tilstrekkelig kapasitet samt tilbudets tilgjengelighet også på ettermiddags- og kveldstid.

Saken ble sendt til helse- og sosialutvalget. Helse- og sosialutvalget behandlet rapporten 5. desember 2019 (sak 82) og gjorde kontrollutvalgets vedtak til sin innstilling til bystyret. I tillegg la utvalget til følgende:

Bystyret ber byrådet komme tilbake til kommunens frisklivsarbeid i sin varslede folkehelsemelding med en beskrivelse av status for arbeidet på dette området samt videre strategi for å løfte frisklivsarbeidet i bydelene.

Bystyret behandlet rapporten 18. desember 2019 (sak 401) og vedtok utvalgets innstilling.

3. Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse

Ifølge kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e), jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5, skal kontrollutvalget påse at vedtak bystyret treffer ved behandlingen av forvaltningsrevisjons-rapporter, blir fulgt opp. Det er byrådet som har ansvaret for oppfølgingen av bystyrets vedtak, jf. kommuneloven § 10-2 første ledd og § 13-1 fjerde ledd. Det ligger ikke til kontrollutvalget å fastsette hvordan administrasjonen skal følge opp påviste avvik/svakheter.

Kommunerevisjonen har undersøkt om tiltakene som ble varslet av byråden og de to bydelene er iverksatt, samt om eventuelle føringer fra den politiske behandlingen av rapporten er fulgt opp. Kommunerevisjonen legger til grunn at følgende politiske føringer skal være fulgt opp:

- Bydel Grünerløkka har vurdert alle anbefalingene i rapporten.
- Rapporten er benyttet i det videre forbedringsarbeidet i alle bydeler og bydelene har samarbeidet om lavterskeltilbud.
- Byråden har sørget for at alle bydelene har sikret god tilgjengelighet og samordning av informasjon om tilbudene, herunder vurdert informasjon på flere språk, og gjort tilbudene bedre kjent hos fastlegene og andre samarbeidspartnere.
- Byråden har sørget for at bydelene har gjort en vurdering av frisklivstilbudets kapasitet samt tilbudets tilgjengelighet også på ettermiddags- og kveldstid.
- Byrådet har kommet tilbake til kommunens frisklivsarbeid i folkehelsemeldingen med en beskrivelse av status for arbeidet på dette området, samt videre strategi for å løfte frisklivsarbeidet i bydelene.

Dataene er i hovedsak innhentet i perioden februar og mars 2022, og består av skriftlige redegjørelser og oversendt dokumentasjon fra byråden for helse, eldre og innbyggertjenester, Bydel Grünerløkka og Bydel Søndre Nordstrand. Bydelene og byråden har hatt mulighet til å komme med tilbakemelding på utkast til faktafremstilling og Kommunerevisjonens vurderinger.

I det følgende gjør vi nærmere rede for varslede tiltak og føringer fra den politiske behandlingen etter hovedundersøkelsen, status da oppfølgingsundersøkelsen ble gjennomført og Kommunerevisjonens vurderinger. Innretningen av oppfølgingsundersøkelsen medfører at det i hovedsak ikke kan fastslås om tiltakene er tilstrekkelige. Rapport til uttalelse fra forvaltningsrevisjonen av bydelenes frisklivsarbeid ble forelagt Grünerløkka bydelsutvalg 12. september 2019 som en orienteringssak. Bydelsutvalget i Bydel Søndre Nordstrand har ikke blitt forelagt rapporten eller vært involvert i oppfølgingen av forvaltningsrevisjonen, ifølge bydelen.

3.1 Byråden for helse, eldre og innbyggertjenester

3.1.1 Oppfølging av rapporten overfor alle bydeler

Meldt tiltak / politisk føring

Byråden ville sende endelig rapport til alle bydeler for læring, og følge opp med å etterspørre hvordan rapporten ble fulgt opp med tiltak. Bystyret la til grunn at rapporten ble benyttet i det videre forbedringsarbeidet i alle bydeler.

Status på oppfølgingstidspunkt

Etter bystyrets behandling av Kommunerevisjonens rapport sendte byrådsavdelingen 16. januar 2020 rapporten til alle bydelene. De to reviderte bydelene ble bedt om rapportering på status for gjennomføring av meldte tiltak i rapporten. Bydelene som ikke ble revidert, ble bedt om å gi en tilbakemelding på hvordan de ville benytte rapporten til læring og utvikling i egen bydel. En påminnelse ble sendt 30. juli 2020 til bydeler som ikke hadde gitt tilbakemelding innen fristen 16. mars. I følge byråden svarte alle bydelene, og kom med eksempler på hvordan de ville følge opp rapporten.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt meldt tiltak og med det fulgt opp den politiske føringen.

3.1.2 Presentasjon av rapportens funn i Fagnettverk for friskliv

Meldt tiltak

Byråden ville invitere Kommunerevisjonen for å presentere rapportens funn i Fagnettverk for friskliv, som koordineres av Helseetaten.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester sendte 17. januar 2020 et brev til Helseetaten om fremleggelse og oppfølging av rapporten i etatens Fagnettverk for friskliv. Kommunerevisjonen presenterte rapporten i møte 23. oktober 2020.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt meldt tiltak.

3.1.3 Sette rapporten på agenda i Sektordirektørmøtet

Meldt tiltak

Byråden ville sette rapporten på agenda i et sektordirektørmøte for bydels- og etatsdirektører i eldre-, helse- og arbeidssektoren.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester har hatt mye oppmerksomhet knyttet til håndteringen av Covid-19 pandemien. Sektordirektørmøtene i 2020 og 2021 ble brukt som en arena for blant annet avklaring og koordinering av TISK-arbeidet for tjenestene i bydelene. Rapporten om frisklivsarbeidet ble ifølge byrådsavdelingen derfor ikke lagt frem.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde ikke iverksatt meldt tiltak. Kommunerevisjonen merker seg byrådets begrunnelse om prioritering av andre aktiviteter under pandemien.

3.1.4 Omtale av rapporten i tildelingsbrev til bydelene i 2020

Meldt tiltak

Byråden ville omtale rapporten i bydelenes tildelingsbrev for 2020.

Status på oppfølgingstidspunkt

I tildelingsbrevet til bydelene for 2020 sto det, under Mål 3 Flere skal oppleve god helse og mestring, tiltak 2 Følge opp tiltak i folkehelseplanen, følgende: «Byrådsavdelingen presiserer: 3.2.1 Kommunerevisjonens rapport 12/2019 *Bydelenes frisklivsarbeid* skal følges opp.»

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt meldt tiltak.

3.1.5 Føringer til bydelene om helhetlig og målrettet frisklivstilbud

Meldt tiltak

Byråden ville gi bydelene føringer om å sikre at frisklivstilbudene var synlige, systematiske, helhetlige og målrettet for personer med behov for støtte for å endre levevaner.

Status på oppfølgingstidspunkt

I brev sendt fra Byrådsavdeling for helse, eldre og innbyggertjenester 16. januar 2020 til bydelene ble det understreket at byrådsavdelingen var «opptatt av at bydelenes frisklivsarbeid drives systematisk, helhetlig og målrettet for å møte innbyggernes behov (...)» I tildelingsbrevet til bydelene for 2022, Mål 4: Levekårsforskjellene er redusert, er Tiltak 1: «Videreutvikle og synliggjøre frisklivstilbudet slik at dette er i tråd med innbyggernes behov.»

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt meldt tiltak.

3.1.6 Føringer til bydelene om tilgjengelig informasjon om friskliv

Meldt tiltak / politisk føring

Byråden ville be bydelene om å sikre at informasjonen om frisklivstilbudene var lett tilgjengelig for bydelens innbyggere og samarbeidspartnere, herunder fastlegene. Bystyret anbefalte at byråden sørget for at alle bydelene sikret god tilgjengelighet og samordning av informasjon om tilbudene, herunder vurderte informasjon på flere språk og gjorde tilbudene bedre kjent hos fastlegene og andre samarbeidspartnere.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdelingen uttrykte i brev til bydelene av 16. januar 2020 at byrådsavdelingen var opptatt av «(...) at bydelen sikrer god tilgjengelighet og samordning av informasjon om tilbudene og at tilbudene gjøres kjent hos fastleger og andre samarbeidspartnere.» Byrådsavdelingen ba bydelene følge opp rapport 12/2019 i tildelingsbrevet for 2020. Bydelene ble bedt om å rapportere status i arbeidet med å videreutvikle frisklivstilbudet i årsberetningen for 2020. I bydelenes årsberetninger var ikke informasjon om tilbudene omtalt spesielt. Byråden hadde ikke formidlet eller fulgt opp at bydelene skulle vurdere å ha informasjon på flere språk.

Kommunerevisjonens vurdering

Meldt tiltak var iverksatt. Tiltaket kunne bidra til at bydelene sikret tilgjengelighet og samordning av informasjonen. Utover dette hadde byråden ikke fulgt opp føringen fra bystyret. Se også pkt. 3.1.10.

3.1.7 Føringer om frisklivskontakt

Meldt tiltak

Byråden ville be bydelene uten frisklivssentral om å ha en frisklivskontakt.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byråden hadde ikke bedt bydelene uten frisklivssentral om å ha en frisklivskontakt. Bydel Grünerløkka, Bydel St. Hanshaugen og Bydel Nordstrand har etablert eller gjenåpnet frisklivssentral i løpet av 2021. Dermed hadde alle de 15 bydelene en frisklivssentral, så det å ha en frisklivskontakt uten frisklivssentral var ikke lenger aktuelt.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde ikke iverksatt meldt tiltak. Tiltaket var ikke lenger relevant.

3.1.8 Følge utviklingen i bydelens frisklivstilbud

Meldt tiltak

Byråden ville følge utviklingen i bydelenes tilbud gjennom årsberetningene.

Status på oppfølgingstidspunkt

For å kunne følge med på utviklingen i bydelenes frisklivsarbeid gjennom årsberetningene ba byrådsavdelingen Helseetaten i 2020 om å legge inn et eget rapporteringspunkt om dette, som en del av rapporteringen på Folkehelseplan for Oslo 2017–2020 i årsberetningene. Helseetatens årsrapport om bydelenes frisklivsarbeid i 2020 ble forelagt byråden i egen sak datert 1. november 2021.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde iverksatt meldt tiltak.

3.1.9 Tilrettelegging for samarbeid mellom bydelene om lavterskeltilbud

Politisk føring

Bystyret la i sitt vedtak til grunn at bydelene skulle samarbeide om lavterskeltilbudet.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byrådsavdelingen ga i tildelingsbrevet til bydelene for 2022 en føring i Mål 4: «Bydelene bes legge til rette for økt samarbeid mellom ulike lavterskeltilbud, selvhjelpstilbud og frisklivssentralene, også på tvers av bydelene.»

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde fulgt opp føringen.

3.1.10 Kapasitet og tilgjengelighet i frisklivstilbudet

Politisk føring

Byråden skulle sørge for at bydelene vurderte frisklivstilbudets kapasitet, samt tilbudets tilgjengelighet på ettermiddags- og kveldstid.

Status på oppfølgingstidspunkt

Byråden hadde ikke sørget for at bydelene vurderte frisklivstilbudets kapasitet. Byråden påpekte at frisklivssentralenes kapasitet og tilbud varierte i bydelene, men at flere av dem holdt på med utviklingsarbeid og vurderte åpningstider. I årsrapport for frisklivssentralene for 2020 fremgikk det at flere bydeler unngikk å informere om tilbudet da de ikke hadde kapasitet til å følge opp nye brukere. Byråden opplyste at han fremover ville ha fokus på å styrke ulike lavterskeltilbud, bla. frisklivssentraler, inn mot kommende budsjettprosesser.

Kommunerevisjonens vurdering

Byråden hadde ikke sørget for at bydelene vurderte frisklivstilbudets kapasitet. Flere av bydelene hadde likevel, ifølge byråden, gjort slike vurderinger. Kommunerevisjonen merker seg kapasitetsutfordringene ved frisklivssentralene.

3.1.11 Friskliv i folkehelsemeldingen

Politisk føring

Bystyret ba byråden komme tilbake til kommunens frisklivsarbeid i sin varslede folkehelsemelding med en beskrivelse av status for arbeidet på dette området, samt videre strategi for å løfte frisklivsarbeidet i bydelene.

Status på oppfølgingstidspunkt

Folkehelseplanen av 2017–2020 er forlenget og byrådet har vedtatt at det skal lages en ny folkehelsestrategi. Byråden vil etter planen avgi strategien for byrådet mot slutten av 2022. Byråden opplyste at hans byrådsavdeling ville følge opp status for frisklivsarbeidet, og videreutvikling av dette, i den kommende strategien. Helseetaten avga i 2021 årsrapport for 2020 for frisklivssentralene til byrådsavdelingen. Den inneholdt informasjon om status og utvikling av frisklivstilbudet.

Kommunerevisjonens vurdering

Folkehelsestrategien kommer etter planen først mot slutten av 2022. Føringen fra bystyret om å omtale friskliv i den nye folkehelsemeldingen er derfor foreløpig ikke fulgt opp.

3.2 Bydel Grünerløkka

3.2.1 Innretning av frisklivstilbudet

Meldt tiltak

Bydel Grünerløkka ville vurdere å utvikle frisklivstilbudet på en annen måte enn daværende organisering. Dette skulle dekke anbefalingen om at lavterskel frisklivstilbudet ble innrettet for å kunne møte bydelens folkehelseutfordringer, og den om at tilbudene i større grad var systematiske, helhetlige og målrettet for personer med behov for støtte til å endre levevaner.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydel Grünerløkka opprettet 1. januar 2021 en frisklivssentral etter budsjettvedtak i bydelsutvalget i 2020. I forkant ble det utarbeidet en rapport med en anbefaling og tidsplan for å få etablert en frisklivssentral i bydelen. I rapporten ble det vist til hva som var bydelens folkehelseutfordringer, og gitt en anbefaling om hva frisklivstilbudet skulle være.

Bydelen opplyste at Frisklivssentralen arbeidet etter *Veileder for kommunale frisklivssentraler* utgitt av Helsedirektoratet i 2011, at sentralen hadde to kompetente ansatte, benyttet Gerica for dokumentasjon av oppfølging av brukerne og samarbeidet med nabobydelen om rutiner for systematiske, helhetlige og målrettede tjenester.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt meldt tiltak.

3.2.2 Tilgjengelig informasjon

Meldt tiltak / politisk føring

Bydel Grünerløkka ville samle informasjon om frisklivstilbudene på nettsidene slik at disse framsto mer oversiktlige. Tiltaket var også relevant for den politiske føringen om å tilgjengeliggjøre og samordne informasjon om tilbudene.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen hadde etablert en egen nettside for frisklivssentralen med kontaktinformasjon på telefon og e-post, samt med oversikt over tilbudene.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt meldt tiltak og med det også fulgt opp den politiske føringen.

3.2.3 Kjennskap blant fastleger

Politiske føringer

Bystyret la til grunn at Bydel Grünerløkka vurderte alle anbefalingene i rapporten. Kommunerevisjonen anbefalte at bydelen vurderte tiltak for å sikre at fastlegene kjente til bydelens lavterskel frisklivstilbud. Bystyret ga også føring om at alle bydelene sikret at tilbudet ble bedre kjent hos fastlegene og andre samarbeidspartnere.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen opplyste at det var gjort et omfattende arbeid for å sikre at legene kjente til bydelens lavterskel frisklivstilbud. Frisklivssentralen hadde presentert tilbudet i bydelens allmennlegeutvalg, i legenes samarbeidsutvalg med bydelen, og oppsøkt alle legesentrene i bydelen med tilbud om muntlig informasjon og brosjyrer for både ansatte og brukere.

Kommunerevisjonens vurdering

I følge bydelens opplysninger hadde den iverksatt tiltak som var relevante for Kommunerevisjonens anbefaling og med det fulgt opp føringen fra bystyret.

3.2.4 Tilbud på ettermiddags-/kveldstid

Politisk føring

Kommunerevisjonen anbefalte Bydel Grünerløkka å vurdere behovet for å gi tilbud også på ettermiddags- og kveldstid. Bystyret la i sitt vedtak til grunn at også Bydel Grünerløkka vurderte alle anbefalingene i rapporten.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen opplyste at den hadde gjennomført kurs på ettermiddagstid i tobakkslutt, og at den i mars 2022 ville starte et kurs på ettermiddagstid om hvordan håndtere søvnproblemer. Bydelen opplyste at den vurderte behovene for tilbud på ettermiddagstid fortløpende.

Kommunerevisjonens vurdering

Ut fra opplysninger fra bydelen hadde den iverksatt tiltak som var relevante for anbefalingen fra Kommunerevisjonen, og med det fulgt opp den politiske føringen.

3.2.5 Samarbeid med andre bydeler om friskliv

Politisk føring

Bystyret la i sitt vedtak til grunn at bydelene skulle samarbeide om lavterskeltilbud.

Status på oppfølgingstidspunkt

De ansatte ved Grünerløkka frisklivssentral hadde kontakt med flere kommunale frisklivssentraler i forkant av etablering av tilbudet i bydelen. Bydelen opplyste at ansatte på frisklivssentralen deltok i Helseetatens nettverk for frisklivssentraler, og på faglige samlinger i regi av Helsedirektoratet. Frisklivssentralen samarbeidet tett med frisklivssentralen i Bydel Gamle Oslo. Frisklivssentralen var samlokalisert med frivilligsentral og seniorsenter drevet av Kirkens Bymisjon, og bydelen hadde startet et prosjekt for å få større synergieffekt ut av samlokaliseringen. Bydelen vurderte også muligheten for å leie ut lokaler til frivillige organisasjoner. Bydelen opplyste at frisklivssentralen i løpet av våren 2022 ville invitere sentrumsbydelene til en workshop for å se på mulighetene for et samarbeid knyttet til kurs.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde fulgt opp den politiske føringen.

3.2.6 Vurdere informasjon om frisklivstilbudet på flere språk

Politisk føring

Bystyret ba byråden sørge for at bydelene sikret god tilgjengelighet og samordning av informasjon om tilbudene, herunder vurderte informasjon på flere språk.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydel Grünerløkka hadde gjennomført tiltak for å sikre tilgjengelighet og samordning av informasjon om frisklivstilbudet, se 3.2.3. Når det gjaldt å vurdere informasjon på flere språk, hadde bydelen gjort en foreløpig vurdering av behovet for å oversette informasjonsmateriell. Bydelen opplyste at den ikke så dette som det beste tiltaket for å nå ut med informasjon om frisklivstilbudet.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde fulgt opp den politiske føringen.

3.3 Bydel Søndre Nordstrand

3.3.1 Bedre informasjon

Meldte tiltak

Bydel Søndre Nordstrand ville vurdere å bedre informasjonen til samarbeidspartnere og innbyggere. Bydelen ville også vurdere å benytte andre informasjonskanaler for å nå bredere ut til befolkningen og gjøre tilbudet mer tilgjengelig.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen oppga at den fortløpende hadde lagt ut informasjon og markedsført tilbudene for å nå ut til bydelens befolkning og ansatte, både gjennom digital og fysisk informasjon og gjennom nettverk. Bydelens vurdering var at informasjonen til samarbeidspartnere og innbyggere var god. Bydelen opplyste at den hadde vurdert og planlagt et tettere samarbeid med bydelens nærmiljøseksjon, blant annet for å samarbeide om mer treffsikre informasjonskanaler til innbyggerne.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt de meldte tiltakene.

3.3.2 Dialog med fastleger og andre samarbeidspartnere

Meldt tiltak / politisk føring

Bydel Søndre Nordstrand ville vurdere å ha tettere dialog med bydelens fastleger og andre aktuelle samarbeidspartnere, for å bidra til at potensielle brukere av tilbudet kom tidligere i kontakt med sentralen. Tiltaket var også relevant for den politiske føringen om at bydelene sikret at tilbudet ble bedre kjent hos fastlegene og andre samarbeidspartnere.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen opplyste at den gjennom 2020 og 2021 hadde fortsatt arbeidet med å gjøre frisklivssentralens mandat og tilbud godt kjent for alle fastlegekontor og andre samarbeidspartnere i bydelen. Tilbudene om faglunsj og deltakelse i møter med fastleger hadde ikke latt seg gjennomføre under pandemien, men ville ifølge bydelen bli forsøkt gjenopptatt i 2022. Frisklivssentralen hadde laget rutiner for kommunikasjon med fastlegene for å lette samarbeidet. Antallet henvisninger til frisklivssentralen fra fastleger økte fra 25 i 2020 til 47 i 2021. Også henvisninger fra spesialisthelsetjenesten hadde økt i perioden.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt meldt tiltak og med det fulgt opp den politiske føringen.

3.3.3 Tidlig inn

Meldt tiltak

Bydel Søndre Nordstrand ville vurdere å komme tidligere inn for å forebygge utvikling av livsstilssykdommer.

Status på oppfølgingstidspunkt

Tiltak knyttet til informasjon og tettere samarbeid med fastlegene, omtalt over, var relevant med tanke på å komme tidligere inn for å forebygge. Frisklivssentralen i bydelen hadde nedbygging av ventelisten som ett av målene for 2021. Nedbygging av ventelisten skulle gjøre at bydelen kom tidligere inn hos deltakere som var henvist. Det var imidlertid fortsatt ventelister på frisklivstilbudene. Bydelen opplyste at det var 87 personer på venteliste til frisklivstilbud per 7. mars 2022. I 2019 var det ca. 30 personer på venteliste. Bydelen oppga flere grunner til at ventelistene hadde økt, til tross for at det ikke hadde vært en økning i henvisninger i perioden. For det første hadde pandemien forsinket arbeidet med individuell oppfølging. Det var også flere faktorer som hadde svekket kapasiteten ved tjenesten, som med to ansatte var sårbar. Disse omfattet omorganisering, permisjon, oppsigelse og økt sykefravær i tjenesten.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt tiltak for å komme tidligere inn med forebyggende tiltak. Kommunerevisjonen merker seg imidlertid at ventelistene var tredoblet siden 2019.

3.3.4 Informasjonsmateriell på ulike språk

Meldt tiltak / politisk føring

Bydel Søndre Nordstrand varslet at den ville vurdere å utarbeide informasjonsmateriell på ulike språk. Tiltaket var relevant også for den politiske føringen å vurdere informasjon på flere språk.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydelen hadde ikke vurdert å utarbeide informasjonsmateriell på ulike språk, men oppga at den ville gjøre en slik vurdering for informasjonsmateriell i 2022. Som en del av det ville bydelen vurdere om det var hensiktsmessig å utarbeide skriftlig materiell, eller heller ha digital

informasjon i kombinasjon med muntlig overføring. Bydelen opplyste at det var planlagt et samarbeid med nærmiljøseksjonen med tanke på oversettelse til andre språk. Bydelen oppga at frisklivssentralen alt hadde noe informasjonsmateriell på ulike språk, eksempelvis om kosthold og om diabetes.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde ikke iverksatt meldt tiltak og dermed heller ikke fulgt opp den politiske føringen, men opplyste at tiltaket ville bli gjennomført i 2022.

3.3.5 Økt kapasitet gjennom samarbeid med frivillige

Meldt tiltak

Bydel Søndre Nordstrand ville se på mulighetene for å knytte nye kontakter innenfor frivilligheten, for mulig samarbeid om for eksempel gruppetiltak.

Status på oppfølgingstidspunkt

Fra 2022 var gågruppen på kveldstid driftet av en frivillig. Frisklivssentralen hadde gjennom Frisklivskafé etablert samarbeid med frivillige og frivillige organisasjoner. Bydelen opplyste at den i 2022 planla for et tettere samarbeid med frivillige organisasjoner med tanke på videre henvisning av innbyggere som kunne ha nytte av ordinære tilbud innenfor idrett eller organisasjonsliv.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt meldt tiltak.

3.3.6 Tilbud på kveldstid

Meldt tiltak / politisk føring

Bydel Søndre Nordstrand varslet at den ville vurdere mulighetene for å etablere et tilbud på kveldstid dersom det viste seg å være et behov. Tiltaket var også relevant for den politiske føringen om å vurdere frisklivstilbudets tilgjengelighet også på ettermiddags- og kveldstid.

Status på oppfølgingstidspunkt

Frisklivssentralen etablerte i februar 2020 en gågruppe på kveldstid på hverdager. I 2021 hadde gågruppen på kveldstid i snitt hatt flere deltakere enn den på dagtid. Frisklivssentralen startet opp Frisklivskafé på kveldstid én kveld i måneden fra høsten 2019. I 2020 og våren 2021 ble Frisklivskafé i perioder ikke gjennomført pga. smitteverntiltak. Fra høsten 2021 var tilbudet blitt gjennomført som planlagt. Bydelen opplyste at den nylig hadde inngått avtale med en frivillig instruktør om å holde et yogakurs på kveldstid i en prøveperiode.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde iverksatt meldt tiltak og med det også fulgt opp den politiske føringen.

3.3.7 Samarbeid med andre bydeler

Politisk føring

Bystyret la i sitt vedtak til grunn at bydelene skulle samarbeide om lavterskeltilbud.

Status på oppfølgingstidspunkt

Bydel Søndre Nordstrand opplyste at frisklivssentralen henviste deltakere til tobakkfri-kurs i Bydel Gamle Oslo, og eventuelt andre bydeler hvis ikke Bydel Gamle Oslo hadde kapasitet. Bydelen opplyste at den deltok i utviklingsnettverk for friskliv, samarbeidet med alle

frisklivssentralene i Oslo kommune om gjennomføring av Frisklivsmarsj, og hadde delt erfaringer om digital trening med andre frisklivssentraler i Oslo kommune.

Kommunerevisjonens vurdering

Bydelen hadde fulgt opp føringen.

4. Kommunerevisjonens konklusjon

Byråden for helse, eldre og innbyggertjenester hadde i hovedsak iverksatt varslede tiltak og fulgt opp de fleste føringene fra bystyret. Ett av tiltakene var ikke lenger relevant, mens koronapandemien var grunnen til at rapport 12/2019 ikke var satt på agendaen for Sektordirektørmøtet. Byråden hadde ikke fulgt opp den politiske føringen om å sørge for at bydelene vurderte frisklivstilbudets kapasitet, samt tilbudets tilgjengelighet på ettermiddags- og kveldstid. Liten kapasitet ved frisklivssentralene var en utfordring i flere bydeler. Folkehelsestrategien kommer etter planen først mot slutten av 2022. Føringen fra bystyret om å omtale friskliv i den nye folkehelsemeldingen er derfor foreløpig ikke fulgt opp.

Bydel Grünerløkka hadde iverksatt meldte tiltak og fulgt opp de politiske føringene. Bydel Søndre Nordstrand hadde i all hovedsak iverksatt meldte tiltak og fulgt opp de politiske føringene, men hadde ikke vurdert å utarbeide informasjonsmateriell på ulike språk. Kommunerevisjonen merker seg at kapasitetsutfordringen som frisklivssentralen i Bydel Søndre Nordstrand hadde i 2019, har forverret seg med en tredobling av ventelistene.

Unn H. Aarvold
kommunerevisor

Hilde Ludt
avdelingsdirektør

Mottakere:
Kontrollutvalget